

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet		20.06.2019

Detaljregulering for kvartsittbrudd ved Geresgohppi, Giemaš og Vággečearru: Offentlig ettersyn

Rådmannens forslag til vedtak

Detaljregulering for kvartsittbrudd ved Geresgohppi, Giemaš og Vággečearru sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i tråd med bestemmelsene i plan- og bygningslovens § 12-10. Planforslaget er svært omfattende. Høringsfristen settes derfor til 20.september 2019.

På grunn av de store, negative konsekvensene for reindriftsnæringa, kan det være et alternativ å fjerne et eller flere av de nordvestligste områdene avsatt til råstoffutvinning i planforslaget. Tana kommune ber høringsinstansene vurdere dette forholdet i sine høringsuttalelser. Vi ber også høringsinstansene vurdere om det er grunnlag for å kreve tilleggsutredninger eller ytterligere dokumentasjon, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 27.

Saksopplysninger

Formannskapet (FSK) skal i denne saken ta stilling til om forslaget til *Detaljregulering for kvartsittbrudd ved Geresgohppi, Giemaš og Vággečearru* skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Alternativt kan FSK sende planforslaget tilbake til administrasjonen og Sweco med føringer for det videre arbeidet.

Saksbehandler har hatt et eget møte med reinbeitedistrikt 7 (RBD 7) om planen, fordi dette distriktet kan bli svært negativt berørt av tiltaket. RBD 7 har forsøkt å få til en særskilt avtale med Elkem om forhold rundt planen, uten at partene er blitt enige. Distriktet mener at konsekvensene for reindrifta ikke er tilstrekkelig utredet. RBD 7 mener bl.a. at det

- Mangler en beitegransking som dokumenterer verdien av de ulike delene av oppsamlingsområdet, som blir berørt av utvinningsplanene.
- Mangler en beskrivelse av den mulige konsekvensen at RBD 7 må endre hele driftsmønsteret og flytte slaktinga til Seidafjellet.

- Mangler en reindrifsfaglig utredning fra NINA, som RBD 7 har tillit til

I gjennomgangen av planforslaget oppdaget administrasjonen at konklusjonene i konsekvensutredningene ikke var tilstrekkelig innarbeidet i planforslaget. I brev av 29.05.2019 ba derfor kommunen om at Sweco innarbeider følgende forhold i planforslaget, før det fremmes for politisk behandling:

«Kulturminner:

Det må tas med i bestemmelsene til Hensynssone Kulturminne (H570), at det skal avgrenses med gjerde.

Landskap

*Det må tas med en bestemmelse om at deponier og vegfyllinger/-skjæringer dekkes med **stedegne**, mørke masser og revegeteres med **stedegen** vegetasjon.*

Forurensing – utslipp til vann:

Det må tas med en bestemmelse om at det skal etableres et sedimenteringsbasseng i bruddet i Geresgohppi.

Det må tas med en bestemmelse, enten

a) om at avrenningen fra deponiet ved det planlagte bruddet ved Vággečearru, må overvåkes (tidsintervall må angis) og ev. sedimenteringsbasseng bygges ved tegn på avrenning til Mielkeveaijávri, eller

b) om at det skal bygges et sedimenteringsbasseng rett nedstrøms deponiet ved Vággečearru.

Forurensing – utslipp til luft (støv)

-Det må tas inn i planbeskrivelsen at det er krav om støvnedfallsmålinger etter forurensingsforskriften, hvordan disse målingene gjennomføres og rapporteres/følges opp. Det er spesielt viktig å peke på virkningene av utvidelsen av bruddet i Geresgohppi og hvilke tiltak som er mest aktuelle om målingene viser at det skjer overskridelser av grenseverdiene.

- Det må tas stilling til om det skal gis bestemmelser for de foreslåtte avbøtende tiltakene i KU kap 12 om støv, og om det skal stilles krav til støvnedfallsmålinger ved målepunktene i Mielkevággi og ved Čámmájohka.

Plankartet

Det er en liten feil i flata ved Giemaš, der reguleringsgrensa ikke er sammenfallende med formålsgrensa. Dette må rettes.

Reindrift

Det må lages forslag til bestemmelser for driftsstans i de mest følsomme periodene for reindrifta som baserer seg på vurderingene av de avbøtende tiltakene beskrevet i KU-rapporten kap 6.6.»

Kommunen skrev også at den etter det offentlige ettersynet vil vurdere om det er nødvendig med tilleggsutredninger innen reindrift, og om planområdet må innskrenkes. Det ble også opplyst om at det vil bli gitt en høringsfrist på 3 måneder for planen.

Sweco svarte i brev av 31.05. og la ved reviderte plandokumenter. Forholdene som ble påpekt i kommunens brev, er innarbeidet i den siste versjonen av plandokumentene.

Konsekvensutredningene som er foretatt, viser at reguleringsplanen vil få svært store negative virkninger for reindriftsnæringa, når alle tiltakene planen hjemler er gjennomført. Planområdet er allerede innskrenket i forhold til det som ble varslet, fordi de opprinnelige planene ville ha for store negative virkninger for RBD 7.

Konsekvensutredningene sier følgende om virkningen av planen for reindriftsnæringa:
«Ved en trinnvis utvidelse av gruvedrift nordover i Giemaš - Vággečearru er følgende konsekvenser for reindrifta sannsynlig:

- Økende arbeidsinnsats/ressursbruk for å ta flokken inn i anlegget ved Stjernevann i forbindelse med kalvemerking og etter-brunst slaktning (bruk av helikopter). Forsinkelse av kalvemerkingen.
- Økende risiko for at reinen løper ned sperregjerdet mellom Austertana og Stjernevann, eller svømmer over Leirpollen ved Lávvonjárga, og dermed kommer på høstbeite uten at kalver er merket.
- En gradvis prosess med økende belastning på beitene i oppsamlingsområdet, som kan medføre en overbelastning og forringelse av beitegrunnlaget på sikt, og medføre vekttap hos reinen. Det er vanskelig å vurdere på hvilket stadium i den trinnvise utvidelsen dette inntreffer.

Fordi utvidelsen vil ha negativ innvirkning på helt sentrale funksjoner for reindrifta, som er

- merking av kalv
- strukturering av flokken
- uttak av slaktedyr

vil den planlagte utvidelse av kvartsittbruddet til Elkem Tana få negative følger for hele driften i reinbeitedistriktet. Graden av konsekvensene av den trinnvise utvidelsen er oppsummert i tabell 6-7 i utredningen, jf. nedenfor.»

Tabell 6-7. Oppsummering av konsekvens for tema reindrift – uten avbøtende tiltak.

Oppsummering konsekvens reindrift - Elkem Tana	
Geresgohppi	Ubetydelig/Liten negativ
Giemaš nord 1 (2020-2040)	Middels/Stor negativ
Giemaš nord 2 (2025-2060)	Stor negativ
Vággečearru (2035-2070)	Stor/ meget stor negativ

Det er mulig å gjennomføre avbøtende tiltak som reduserer noen av de negative virkningene av planforslaget, men uansett vil planen føre til tap av beiteland og økte kostnader i forbindelse med trekk/driving til gjerdeanlegget til RBD 7 ved Nástejávri/Stjernevann. I verste fall kan planen føre til at store deler av Austertana-området ikke lenger kan benyttes til beite, og at hele driftsmønsteret må endres. Det gjør det vanskelig å entydig fastslå de fulle virkningene av planen og kostnaden ved dem. Dette omhandler imidlertid konsekvensutredningene, jf. følgende sitat fra side 85: «Eksakt hvilket nivå av forstyrrelser/gruveutvidelse der grensenivået for overbelastning av beitene i oppsamlingsområdet inntreffer, er vanskelig å vurdere med tilgjengelig datagrunnlag.»

Vurdering

Denne regulerings-saken er svært viktig og politisk kontroversiell, fordi det foreslåtte planforslaget har så store konsekvenser for reindriftnæringa. For kommunen hadde det vært enkelt om RBD 7 og Elkem var kommet til enighet om alle sider av reguleringen, og begge partene kunne stille seg bak reguleringsforslaget. Uansett skal kommunen på selvstendig grunnlag vurdere den faglige kvaliteten på planforslaget, og ta stilling til hvilke hensyn som skal vektlegges. Gjennom det offentlige ettersynet kan offentlige høringsinstanser komme med merknader og varsel om innsigelser, som gjør at planen må endres uavhengig av kommunens vedtak i saken.

Rådmannen mener det er gjort et grundig arbeid med planforslaget og konsekvensutredningene. Utredningene som foreligger samsvarer med planprogrammet, og er tilstrekkelige til at planen kan sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Utredningene beskriver virkningene av utvidelsene av bruddet på en tydelig og klar måte, også usikkerheten. Det gjør at det ikke er grunnlag for å utsette saken slik RBD 7 ønsker. Rådmannen mener saken vil bli best opplyst gjennom å sende planforslaget på høring nå. Det kan som presisert i saksopplysningene og forslag til innstilling, stilles krav om tilleggsutredninger dersom høringen viser at det er behov for det.

De negative konsekvensene for andre interesser enn reindriften er mindre, og det kan gjennomføres avbøtende tiltak for mange av dem. Dette er godt beskrevet i konsekvensutredningen, og innarbeidet i den reviderte versjonen av plandokumentene. Rådmannen anbefaler derfor at planforslaget sendes på høring, jf. innstillingen.